

Històrica imatge d'un acte públic celebrat a la plaça Major durant els anys 20 sota la presidència de l'alcalde Moles (amb barret de bolet) i el bisbe Comellas (arxiu Serra)
L'Ajuntament va repartir plàtans entre els solsonins el dia que el senyor Moles va inaugurar la seva electrificació

Plàtans per a tots

«L'any 1.915 o 16 van portar el cementiri cap aquí dalt», em conta Figueras, que ja hem dit que té totes les dates al cap però que no hem dit per quina raó. La raó que tingui tantes xifres i dades al cap és que ell sap casar les dades amb els sentiments. «El meu avi era regidor a l'Ajuntament en aquella època, amb l'alcalde Moles», explica. I segueix dient que en aquella època els regidors feien la baixada amb barret de copa i frac; i que fins i tot tenien el privilegi d'entrar a la catedral amb el barret de copa al cap. No és bell recordar això?

«Aquell consistori va portar la llum elèctrica a Solsona –segueix Figueras referint-se a l'electrificació duta a terme pel Moles, amb posterioritat de la de cal Reig—. I per celebrar l'arribada de l'electricitat, el consistori va obsequiar amb un plàtan a cada ciutadà». O sigui que aquella va ser la primera vegada que la gent de Solsona tastava el gust d'aquesta fruita avui tan poc exòtica.

Deixem el privilegiat mirador del Jacob i anem cap a la zona de cases altes del Pont. Estem al Pont, a «l'altre costat del Pont», segons expressió popular dels que vivien al casc antic.

Ha crescut molt, això de «l'altre costat del Pont». De primer, «abans de travessar el Pont» teníem l'Isard i cal Ciuró, cal 'Silo', però ara,

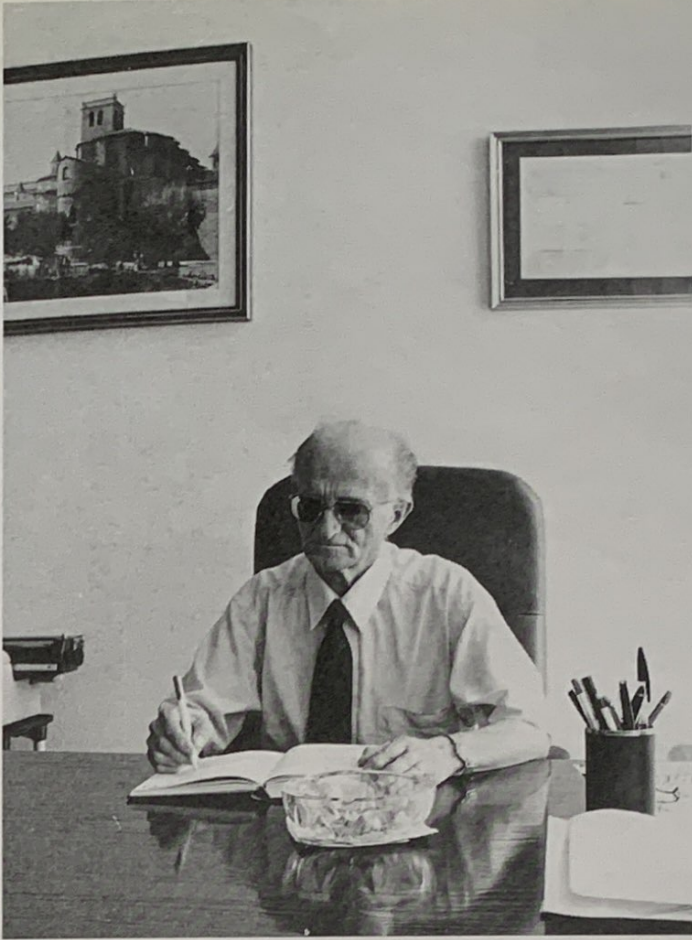
a «l'altre costat del Pont», què no tenim. Hi tenim cal Pellicer, i cal Palmero, i El Trabucaire, i la Roella. Botigues de regals i d'embotits. Establiments de tota mena, i supermercats. Que els comerciants van allí on viu la gent; allí on la gent circula.

El ram de les assegurances

Domènec Mas és un de tants solsonins que va sortir de muralles, amb família i tot. Des del 1.927, la família Mas porta la representació de la casa d'assegurances Abeille a Solsona. El pare de Domènec Mas va combinar la feina de la barberia amb les assegurances, i tot ho feia passar des de l'establiment de barber que tenia obert a la plaça més cèntrica de Solsona: a la plaça Major.

De jove, Domènec Mas va ajudar el pare en totes dues feines, però aviat es va decantar pel món de les assegurances. Després d'un parèntesi de deu anys (1.940–1.950) en què va treballar al banc Central, Mas es va dedicar professionalment a vendre assegurances.

Fins el 1.960 va treballar al pis que la família tenia a la plaça, i a partir de llavors va obrir despatx de planta baixa al mateix indret. Finalment, i des de fa set anys, les oficines van sortir de muralles i van passar a la zona del Pont.

Domènec Mas i Ramonet controla com pocs el ram de les assegurances a Solsona

Avui dia hi ha molts més agents que a la seva època, però ell segueix essent un observador privilegiat d'aquest sector, igual com ho va ser dels esdeveniments cívics que durant anys es van produir a la plaça Major. Allí, ell tenia despatx i pis. Avui dia, cada divendres els pagesos segueixen convertint la plaça en un fòrum (imatge petita)

«Al començament asseguràvem carros, i la gent pagava una prima d'onze pessetes per carro. Llavors no era com ara, que tots els cotxes estan assegurats; potser un 20 per cent dels carros tenien l'assegurança feta».

En aquella època a Solsona no hi havia més de cinc corredors d'assegurances: el Màrius Corominas, l'Aureli Ballabriga, el Domènec Mas, i para de comptar. Ara, en canvi, diuen que n'hi ha una vintena, pel cap baix, «i és que cada caixa i cada banc s'ha convertit en una casa d'assegurances, també».

El mercat de l'assegurança s'ha ampliat a Solsona i arreu del país. Abans no existien les assegurances de vida o de llar. En tot cas hi havia les que se subscriuien per evitar el risc d'una pedregada contra el camps de cereals, o el del foc sobre una casa.

Home totalment dedicat al treball, Mas recorda encara l'època en què anar al cinema costava sis pessetes. «Era l'època en què no hi havia gaires cotxes, i els vehicles del Galtanegra viatjaven plens cap a Manresa. Cada viatge costava onze pessetes». En aquells

temps, el viatge era una necessitat, i ningú no es movia per anar a la disco, a Manresa. Els diumenges es mataven a Solsona, a cop de ball i cine. «De primer anàvem al cinema Espanya, després va venir el Transatlàntic. Cada diumenge hi anàvem, al cine». Afeccionat, també, al futbol, Mas va pertànyer a la junta de l'equip de Solsona, en la que recorda que hi havia també Valentí Feu i Antoni Pérez.

Els seus fills han seguit el camí de les assegurances, ampliant l'empresa cap a l'assessoria fiscal. I el món de l'empresa ha canviat com ha canviat el poble.

«La plaça ha perdut habitants i comerços. En èpoques passades, la plaça era l'escenari de totes les festes i manifestacions populars: des del mercat, fins a la ballada de sardanes o la cantada de caramelles, passant pels ballets de la Festa Major o del Carnaval».

Ara la plaça segueix amb una certa vitalitat. Però els barris perifèrics reclamen l'atenció de la nova sang, de la renovada energia. I en baixos de cases unifamiliars apareixen perruqueries i botigues de «tot a cent».

Feu ús del bell entreteniment de comparar una instantània amb una altra

La de dalt, que pertany als anys 60, presenta un 'Garage Montaner' i una 'Lechería de Solsona, S.A.', algunes cases familiars embastades a la pujada de l'escorxador i uns quants camps molt ben llaurats se suposa que gràcies a l'esforç d'animals callats com ara mules i d'altres similars. A sota, en canvi, els totxos s'han enfilat l'un damunt de l'altre just allí on abans hi havia terrossos, i la terrassa de l'Isard ha vingut a ser mirador del tragí dels vehicles pel Pont, així com dels nous rètols catalans d'indicadors de carreteres i d'establiments com el 'Garatge Montaner' o 'Talbot'. La 'lechería'? Qui ho sap...